

dr. scient. pol. Poul Erik Mouritzen, som leder programmet.

Emne:

Oversigt over et 5-årigt kommunalpolitisk forskningsprogram ved Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Odense Universitet, i samarbejde med forskere ved Århus Universitet.

Problemstilling og synsvinkler:

Baggrunden for at iværksætte forskningsprogrammet er bl.a., at der ikke siden begyndelsen af 1980'erne har været gennemført større kommunalpolitiske forskningsprojekter baseret på nye empiriske undersøgelser. Samtidig har vilkårene for både den politiske og administrative ledelse ændret sig betydeligt i denne periode, ligesom der for de politiske partier ser ud til at være problemer bl.a. med rekruttering af kvalificerede og engagerede kandidater.

Målsætningen med forskningsprogrammet er i første række at vinde ny teoretisk viden om lederskab og lederroller i politiske systemer. I sammenhæng hermed er det hensigten at opbygge et politologisk baseret dansk forskningsmiljø i kommunal ledelse, som bl.a. omfatter en postgraduat uddannelse i kommunale studier. Endelig fremhæves, at programmet også vil have betydelig praktisk relevans.

I et informationsblad (kilde (b)) om projektet skitseres de vigtigste problemstillinger med spørgsmål som:

»Hvor gode er de kommunale ledere til at løse opgaverne?.. Hvordan ser vælgerne på deres indsats? Hvorfor skiftes der så hyppigt på disse pladser? Vil partierne fortsat kunne dominere i kommunerne? Hvilken gennemslagskraft har de lokale interesser over for de nationale? Hvem fastsætter dagsordenen, når det kommer til stykket?

Det er den slags dagsaktuelle, men også principielle spørgsmål om det lokale demokratis vilkår, som forskningsprogrammet om Det kommunale lederskab vil besvare.«

Det empiriske materiale omfatter følgende nye undersøgelser (tidspunkt for dataindsamlingen og dataindsamlingsmetode i parentes):

1. Samtlige kandidater ved kommunevalget 1993 (1993, Danmarks Statistik).
2. Kommunalpolitikere (1995, survey).
3. Kandidater ved kommunevalget 1993 (1993, survey).
4. Partiforeninger (1993, survey).
5. Vælgere (1993, survey).

6. Ledende embedsmænd og politikere (1994-1995, kvalitative interviews).
7. Partiforeningsformænd og ledende kandidater (1993 + 1995, kvalitative interviews).
8. Feltundersøgelse af kommunevalget 1993 i et mindre antal kommuner (1993, observation, avisstof, interview m.v.).
9. Udtrådte kommunalpolitikere (1993, survey).

For at sammenligne med tidligere undersøgelser og belyse udviklingen i dansk kommunalpolitik, vil der desuden blive foretaget reanalyser af tidligere datasæt omfattende bl.a. kommunalpolitikere (1974, 1981 og evt. 1989), partiforeninger (1983) og vælgere (1981).

Programmet omfatter følgende delprojekter:

1. Rekruttering af kommunalpolitikere

Dette projekt er den første grundige undersøgelse siden 1974 af kommunalpolitikernes arbejdsvilkår. Bl.a. undersøges forekomsten af sociale og andre skævheder i rekrutteringen og årsagerne hertil. Som noget nyt gennemføres der også en nærmere undersøgelse af den såkaldte »derekruttering«, hvor man søger at finde årsagerne til at kandidater og valgte trækker sig ud af kommunalpolitik og hvorfor færre og færre synes tiltrukket af en kommunalpolitisk karriere.

Projektansvarlige: Lektor Jørgen Elklit, ÅU og professor Mogens N. Pedersen, OU.

2. Valgkampe og valgstrategier

I dette projekt vil oplysningerne fra flere af programmets undersøgelser blive benyttet til at belyse de forskellige aktører under forløbet af et kommunalvalg, såsom de ledende politikere, partiorganisationerne, medierne og vælgerne. I relation til spørgsmålet om det kommunale demokratis vilkår vil det ikke mindst være af betydning at se på de politiske partier, som her har en nøgelfunktion for det lokale repræsentative demokrati, bl.a. i forbindelse med udvælgelse og prioritering af kandidater.

Projektansvarlige: Lektor Jørgen Elklit, ÅU og forskningsprofessor Poul Erik Mouritzen, OU.

3. Partiernes rolle i kommunalpolitikken

Dette delprojekt sigter på at afklare, hvorledes de politiske partier lokalt løser deres opgaver med hensyn til (1) politisk mobilisering og socialisering, (2) udvælgelse og træning af politiske kadre og ledelse, (3) interessevaretagelse.